

Vlaams
Parlement

vergadering **C21**
zittingsjaar 2014-2015

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 14 oktober 2014

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van de heer Lode Ceyskens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de Raad voor Vergunningsbetwistingen, het Vlaams Bestuursrechtcollege en de moderne administratiefrechtelijke instrumenten – 109 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van mevrouw Lies Jans tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over schaliegas – 138 (2014-2015)	6
VRAAG OM UITLEG van de heer Axel Ronse tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de onmogelijkheid tot het verkrijgen van een regularisatievergunning voor zonevreemde functiewijzingen – 186 (2014-2015)	12

VRAAG OM UITLEG van de heer Lode Ceyskens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de Raad voor Vergunningsbetwistingen, het Vlaams Bestuursrechtcollege en de moderne administratiefrechtelijke instrumenten – 109 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens (CD&V): Minister, ik heb hier al heel veel vragen gesteld over de Raad voor Vergunningsbetwistingen, niet omdat ik dat zo leuk vind, maar omdat het belang van die instelling nu eenmaal niet te onderschatten is, noch op het vlak van het rechtsgevoel bij rechtzoekende burgers, noch binnen de context van een volwassen wordende deelstaat, die administratiefrechtelijk zelf de touwtjes in handen wenst te nemen.

De voorbije twee jaar was ik aanwezig bij de bespreking van het jaarverslag, en twee keer had ik het gevoel dat we ter plaatse blijven trappelen. Twee jaar geleden zouden veel van de opmerkingen die we formuleerden, opgelost worden met aanvullende rechters, en ook vorig jaar kregen we dat te horen. Twee jaar geleden was het te vroeg om de nieuwe rechtstechnieken te evalueren. Hetzelfde antwoord mochten we vorig jaar aanhoren.

Ik wil even citeren uit het jaarverslag van de Raad voor Vergunningsbetwistingen van vorig jaar over de nieuwe rechtstechnieken: "De nieuwe rechtstechnieken zijn enkel van toepassing op dossiers ingediend vanaf 1 september 2012, met andere woorden enkel op de dossiers van (af) het vierde werkjaar. De effecten van de bemiddelingsprocedure en de bestuurlijke lus zullen daarom pas merkbaar zijn wanneer de dossiers van het vierde werkjaar effectief opgeroepen (kunnen) worden voor een pleitzitting. Het is immers op het ogenblik van een pleitzitting – minstens wat de bestuurlijke lus betreft – dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen ook ambtshalve, naast het initiatief dat door de procespartijen zelf genomen kan worden, kan overgaan tot het initiëren van een bestuurlijke lus."

Daarenboven werd de bestuurlijke lus uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, nota bene ingevoerd bij voorstel van decreet vanuit deze commissie in 2012, ondertussen vernietigd door het Grondwettelijk Hof. Hoewel de argumentatie van het Grondwettelijk Hof niet min was, zou ik er toch voor durven te pleiten om na te gaan of en hoe de bestuurlijke lus gerepareerd zou kunnen worden.

Er waren meerdere redenen voor vernietiging. Door niet te voorzien in een op tegenspraak gevoerd debat over de mogelijke toepassing van de bestuurlijke lus en door niet in een mogelijkheid te voorzien om beroep in te stellen tegen de beslissing die met toepassing van de bestuurlijke lus is genomen, doet artikel 4.8.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening afbreuk aan de rechten van verdediging, het recht op tegenspraak en het recht op toegang tot de rechter, volgens het Grondwettelijk Hof.

Daarenboven stelde het hof expliciet dat het ontbreken van een formele motivering an sich al een schending is van het motiveringsbeginsel en dat dat niet met een bestuurlijke lus geredieerd kan worden, omdat dat post factum is. Misschien kunnen we het herstellen door wel te voorzien in een tegensprekelijk debat over de al dan niet toepassing van een bestuurlijke lus en in een mogelijke beroepsprocedure, en daarnaast ook het ontbreken van een motivering als niet-remedieerbaar te definiëren?

Minister, ik heb een hele resem vragen voor u, gebundeld in vier aspecten.

Ten eerste: de achterstand. Hoeveel dossiers zijn er nog niet afgewerkt uit het eerste werkjaar? Hoeveel dossiers wachten nog op een eindoordeel uit het tweede werkjaar? Zijn er nog dossiers die op een uitspraak wachten uit het derde werkjaar?

Ten tweede: de doorlooptijden. Wat is intussen de gemiddelde doorlooptijd van een nieuw dossier en in hoeverre worden de doelstellingen – dus geen nieuwe opbouw van achterstand – gehaald?

Ten derde: aanvullende rechters. De volledige achterstand zou aangepakt worden door de aanvullende rechters. Zij zijn intussen een vol jaar aan de slag. Hoeveel definitieve uitspraken heeft dat met zich meegebracht? Welke impact had dat op het stuwmeer? Aan welk tempo schrijven de aanvullende rechters vonnissen?

Ten vierde: de nieuwe rechtstechnieken. Is er dit jaar een impact te meten op de rechtspraak door de nieuwe rechtstechnieken? Welke is die? Suggesteren de raadsleden, of andere betrokkenen bij de rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen, andere en nieuwe voorstellen voor vlottere procedures, zoals we hier in het verleden al meegemaakt hebben? Het Grondwettelijk Hof vernietigde de bestuurlijke lus zoals we die invoerden in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Acht u dit euvel herstelbaar, zodat we wel grondwettig bezig zijn, maar toch ook kunnen genieten van de voordelen van de bestuurlijke lus, die in Duitsland en Nederland goede resultaten genereert?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

De heer Axel Ronse (N-VA): Minister, er bestaat ook een bestuurlijke lus voor de Raad van State. Die is niet vernietigd door het Grondwettelijk Hof. Zal die nog gebruikt worden? Hoe ziet u die te gebruiken? Kan de bestuurlijke lus voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen, die helaas vernietigd is door het Grondwettelijk Hof, eventueel niet herdacht worden en op dezelfde manier geconcipeerd worden zoals die bestaat voor de Raad van State?

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters (Open Vld): Collega Ceyskens heeft heel wat interessante vragen gesteld, zeker over de achterstand. Ik heb daarnet, tijdens de gedachtewisseling met de Ombudsdienst, begrepen dat morgen het jaarverslag van de Raad voor Vergunningsbetwistingen wordt voorgesteld. Daar zullen we ook wel een en ander uit kunnen halen.

Wat de doorlooptijden betreft, heb ik mij recent laten vertellen dat alle dossiers die het voorbije jaar zijn ingediend, tot 30 augustus 2014, nu op de zittingen behandeld zouden kunnen worden. Dossiers die nu ingediend worden, zouden dan volgend jaar behandeld kunnen worden. Kunt u dat bevestigen, minister? Mocht dat binnen het jaar afgehandeld kunnen zijn, zou dat zonder meer al een mooie zaak zijn.

Ik zou tot slot ook graag vernemen wat de gemiddelde doorlooptijden zijn van de dossiers die nu aangebracht worden.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, u hebt in het regeerakkoord gelezen dat het onze ambitie is om de rechtsbedeling heel snel en efficiënt te verzorgen. We vinden dat die rechtsbedeling ook kwaliteitsvol moet zijn.

Mijnheer Ceyskens, u bent eigenlijk een beetje te vlijtig en komt te vroeg met uw vraag, want het volledige rapport komt morgen pas uit. Ik moet u dus een beetje

op uw honger laten en u geduld vragen. Ik kan niet ingaan op al uw detailvragen, omdat ik die informatie nog niet heb. Die wordt pas morgen aan de Vlaamse Regering en de voorzitter van het parlement overgemaakt. Maar nogmaals: het is onze ambitie dat de rechtsbedeling goed, snel en efficiënt gebeurt.

De bestuurlijke lus werd inderdaad vernietigd door het Grondwettelijk Hof. Dat is ook opgenomen in het decreet Dienst Bestuursrechtscollege. Dat decreet treedt in werking op 1 januari 2015. De uitwerking daarvan valt onder de bevoegdheid van collega Homans, maar we zullen dat ook vanuit onze bevoegdheid verder opvolgen.

We zijn ervan overtuigd dat het moet kunnen om een bestuurlijke lus te hebben. We moeten er natuurlijk voor zorgen dat dit overeind blijft en dat dit juridisch correct gebeurt. Het zal ook op die manier worden uitgewerkt.

Mijnheer Ronse, u vroeg naar de bestuurlijke lus die niet vernietigd is. Het is natuurlijk aan de rechter zelf om te beslissen om dat al of niet toe te passen. Maar we moeten goed weten dat die bestuurlijke lus, als die wordt toegepast, met hetzelfde gebrek behept is als de uitspraak die gedaan is. Het houdt dus altijd een risico in om daar gebruik van te maken. Maar het is niet vernietigd, dus in principe kan het wel, maar het zou wel een effect kunnen hebben bij de finale beslissing.

Dat is zo'n beetje de stand van zaken, mijnheer Ceyskens. We zullen natuurlijk ook rekening moeten houden met de opmerkingen en de bezwaren van het Grondwettelijk Hof.

Mevrouw Peeters, u hebt een aantal zaken gehoord met betrekking tot de werking. Wij moeten nu eerst het verslag afwachten en daar een aantal conclusies uit trekken, en dan zien hoe we efficiënt kunnen werken.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens (CD&V): Vergeef mij mijn ongeduld, minister. Het vele geduld dat ik de voorbije vijf jaar heb opgebracht, maakt mij op sommige momenten toch wat ongeduldig. Op die paar weken zal het misschien niet meer aankomen, maar ik wil daar toch meteen een vraag aan de voorzitter aan koppelen. Morgen wordt het jaarverslag voorgesteld. Ik zou voorstellen dat wij zo snel mogelijk de Raad voor Vergunningsbetwistingen hier eens uitnodigen, om gedetailleerd op onze vragen te komen antwoorden, zodat we eindelijk eens kunnen weten wat nu de evaluatie is van de nieuwe rechtstechnieken, hoe het zit met de aanvullende rechters, wat die wel of niet opgelost hebben. Misschien kunnen we ergens ruimte maken om dat snel in te plannen.

De voorzitter: Ik wil zeker ingaan op de suggestie van de heer Ceyskens, om de Raad voor Vergunningsbetwistingen hier zo spoedig mogelijk zijn jaarverslag te laten toelichten, zodat dat meer in detail kan worden besproken. Ik zal even met de commissiesecretaris bekijken welke datum daarvoor naar voren kan worden geschoven. We komen daar nog op terug tijdens de regeling van de werkzaamheden.

De heer Ronse heeft het woord.

De heer Axel Ronse (N-VA): Minister, het is inderdaad aan de rechter om te oordelen, maar natuurlijk kan de Vlaamse Regering, indien er een procedure loopt, ook aan haar raadsman vragen om in zijn verweer de vraag naar een tussenarrest op te nemen, zodat men toch gebruik kan maken van dat middel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van mevrouw Lies Jans tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over schaliegas – 138 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, in deze commissie zijn ook in de vorige legislatuur al heel wat vragen en interpellaties gesteld over schaliegas. Dit is in zekere mate een opvolgingsvraag, omdat er toch wel wat elementen naar boven komen en discussies aan de gang zijn die eventueel wat verduidelijking behoeven.

Minister, op woensdag 1 oktober sprak professor Rudy Swennen van de KU Leuven de commissieleden van de Limburgse gemeente Maasmechelen toe. Dat was op uitdrukkelijk verzoek van de commissieleden, omdat zij gefundeerd wilden oordelen wat de invloed van schaliegas kan zijn binnen de grenzen van hun gemeente. Professor Swennen heeft onderzoek verricht naar schaliegas in de Limburgse steenkoollagen. Dat onderzoek werd gefinancierd door het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT).

De gemeente Maasmechelen is in het dossier op twee vlakken betrokken partij. In de eerste plaats ligt de voormalige mijngemeente in het onderzoeksgebied waarop de opsporingsvergunning van de Limburgse Reconvertiemaatschappij betreffende steenkoolgas van toepassing is. Daarnaast heeft het Nederlandse onderzoek naar schaliegas in de grensstreek ook rechtstreekse gevolgen voor het nabijgelegen Maasmechelen. De Limburgse gemeente is trouwens niet de enige: ook de andere grensgemeenten zijn daarin betrokken.

De gemeenteraad liet zich informeren over de wetenschap achter schalie- en steenkoolgas. De professor heeft daar een stevig betoog gehouden. Zijn conclusie was dat de winning van schaliegas in Vlaanderen te weinig interessant is. Vlaanderen is volgens professor Swennen de laatste regio in Europa waar er aan schaliegaswinning gedacht zou moeten worden. Daarbij is Limburg zowat de slechts mogelijke plek ter wereld om schaliegas te winnen, zei hij, wegens te dichtbevolkt en een te grote kans op bodemvervuiling.

Bovendien pleitte hij er nogmaals voor om tot een visie op de structuur van de ondergrond in Vlaanderen te komen. Nu is er immers nog te weinig over geweten. De afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond en Natuurlijke Rijkdommen (ALBON) is al enkele jaren bezig om de Vlaamse ondergrond in kaart te brengen.

Nederland staat qua ervaring en structuurvisie verder dan Vlaanderen. Men is daar ook al bezig met vergunningen uit te reiken voor proefboringen naar schaliegas. Daar is heel wat protest tegen. Ook de provincie Limburg en de Limburgse gemeenten zijn ongerust.

In een antwoord op de interpellatie van 1 oktober 2013, ongeveer een jaar geleden, verwees u naar een onderzoek van de Europese Commissie over de materie in het ruimere Europese kader.

Intussen heeft de Vlaamse Regering begin juli een moratorium op de exploratie en productie van koolwaterstoffen en het gebruik van hydrofracturering goedgekeurd, in navolging van de aanbeveling van de Europese Commissie.

Hoever staat het met de ontwikkeling van de structuurvisie op de Vlaamse ondergrond?

In het besluit van de Vlaamse Regering staat een opdracht voor u als Vlaams minister van Leefmilieu, namelijk dat er eventueel voorstellen moeten worden geformuleerd over de implementatie van die aanbeveling van de Europese Commissie.

De Vlaamse Regering vraagt ook aan de bevoegde minister om een evaluatie te maken van de noodzakelijke bestuurlijke capaciteit.

Ik wil ook vragen naar de situatie in Nederland. Hebt u overleg gehad met uw Nederlandse collega over die proefboringen naar schaliegas in de grensstreek? Wat is de stand van zaken in dit dossier?

Wat is uw mening over de conclusies van professor Swennen, die nogal hard en duidelijk zijn geformuleerd? Hij stelde voor vijftig jaar te wachten en de tijd te nemen om die ondergrond te onderzoeken en technieken te laten evolueren. Pas dan zou men mogen denken aan proefboringen naar schaliegas.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters (Open Vld): Ik sluit me aan bij deze vraag, vooral omdat mijn regio daar heel nauw bij betrokken is. Ik heb de uiteenzetting van professor Swennen niet gehoord, maar het is wel een feit dat er op dit moment heel wat onrust heerst in het oosten van Limburg over de Nederlandse structuurvisie die momenteel in opmaak is, de plan-MER en de passende beoordeling die begin 2015 ter inzage zullen liggen.

De gemeentebesturen en het provinciebestuur hebben een aantal bedenkingen gemaakt over de winning van schaliegas. Misschien zegt professor Swennen wel dat Limburg veel te dicht bebouwd is en er dus geen ruimte is voor de winning van schaliegas. Maar dan is het toch wel vreemd dat men aan de andere kant van de Maas, in Nederlands-Limburg, tot andere bevindingen komt.

Ik wil ook verwijzen naar een studie van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), waaruit onlangs is gebleken dat de intensiteit en de schaal waarop momenteel aan onderzoek naar schaliegas wordt gedaan, nieuw is binnen Europa. Er is ook gebleken dat de energie-input om schaliegas en mijnkoolgas te winnen veel te hoog is ten opzichte van de energie-output. Vraag is dan ook of dat rendeert.

Minister, als er al een overleg zou zijn geweest met de Nederlandse overheid, wat was daar dan het resultaat van? Hoe staat u tegenover het standpunt van de provincie Limburg? Die heeft een waslijst van onderzoeksvragen en aanbevelingen ingediend in het kader van de plan-MER. Daarbij vraagt men in eerste instantie een heel duidelijke omschrijving van de nulvariant, van de locaties waar absoluut geen schalie- en mijngaswinning mogelijk is.

Ook de impact op de geothermie is zeer belangrijk, vooral als we weten dat in het verhaal van T.OP (Territoriaal OntwikkelingsProgramma) Limburg geothermie duidelijk naar voren werd geschoven als een heel belangrijk element in de regio. Ook het verdrogen van de Natura 2000-gebieden vormt een heel groot risico bij schaliegaswinning. Met al die aanbevelingen die de provincie al heeft geformuleerd, moet zeker rekening worden gehouden.

Minister, is er al overleg geweest met de Nederlandse overheid over de winning van schaliegas in Nederland? Zo niet, wordt dit dan binnenkort gepland? Dit zou heel wat onrust kunnen wegnemen.

Ik ben vandaag zeker niet voor of tegen, dat is momenteel ook niet aan de orde in het kader van de structuurvisie die Nederland heeft uitgeschreven. Het gaat eerder over waar het wel kan. Een grondig onderzoek zal zeker nodig zijn indien men nieuwe energiebronnen wil aansnijden.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): In juli is er een tijdelijk moratorium afgekondigd over de energiewinning via schaliegas of steenkoolgas. Het is inderdaad zo dat daar heel wat onrust over bestaat in Limburg. Het is dan ook belangrijk dat mensen duidelijkheid krijgen over wat er mogelijk is.

Minister, welke argumenten hebt u nog meer nodig om het tijdelijk moratorium een meer definitief karakter te geven?

Mevrouw Tinne Rombouts (CD&V): Minister, in hoeverre heeft Vlaanderen een impact op de plannen op Nederlands grondgebied? Hebt u een hefboom of een instrument om effectief inspraak te hebben in hun plannen?

Mevrouw Jans heeft een vraag gesteld over de Vlaamse ondergrond. Het lijkt me interessant om de ondergrond in beeld te brengen omdat de geothermie, waar het daarnet over ging, ook potentieel heeft voor de toekomst, misschien meer dan de onmiddellijke overgang op schaliegas.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De ondergrond van Vlaanderen wordt in drie dimensies in kaart gebracht. Een eerste sluitend basismodel werd in november 2013 publiek gemaakt via Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV) en voorgesteld aan een expertenpanel. De oefening loopt echter op lange termijn aangezien steeds meer verfijning en gegevens ingebouwd worden.

De heel diepe lagen die relevant zijn voor gaswinning, zijn in het huidige model alleen gebaseerd op bestaand kaartmateriaal en diepboringen die dateren van de periode van de steenkoolwinning. Er zijn nog geen nieuwe interpretaties gebeurd voor die lagen.

Vanaf 2014 tot 2018 staan de diepe lagen op het programma voor herinterpretatie en modellering. Op basis van het karteronderzoek wordt een lagenmodel en uiteindelijk een volumemodel opgesteld dat daarna toelaat om de Vlaamse ondergrond voor te stellen als een verzameling blokjes met bepaalde eigenschappen en met potentiële mogelijkheden. Het gaat dan over delfstoffen, geothermie, aardgasopslag, CO₂-opslag, koolwaterstofwinning. Die diepe lagen worden in kaart gebracht en onderverdeeld naargelang waarvoor ze interessant zijn. Die oefening loopt over vier jaar.

Pas wanneer voldoende onderbouwende gegevens aanwezig zijn en alle nodige informatie in een volumemodel geïntegreerd is, kan een structuurvisie ondergrond volledig uitgewerkt worden. Zolang die er niet is, kunnen we alleen in meer algemene termen spreken over bijvoorbeeld "de lagen waarin steenkool voorkomt" of "de lagen die uit schalie bestaan". De bestaande gegevens zijn in elk geval niet toereikend om het potentieel en de rendabiliteit van koolwaterstoffen in de Vlaamse ondergrond te kennen. Zonder boringen en de nodige studies op de bemonsterde gesteenten kunnen we daar voor Vlaanderen geen uitspraak over doen. Professor Swennen verwees daar eveneens naar in een interview.

Ik heb al een paar keer naar Europa verwezen, we moeten dit in Europese context zien. De Europese Commissie heeft al heel wat onderzoek verricht. Ik

heb dat laten olijsten. Er is een onderzoek naar schaliegaswinning, een studie van het directoraat-generaal (DG) Environment over risico's voor milieu en gezondheid, een studie van het DG Climate Action over geassocieerde gas-emissies, een studie van het DG Energy over het proces van vergunningverlening en een studie van het Joint Research Centre (JRC) over het gebruik van chemicaliën.

De conclusie uit de verschillende studies is dat potentiële milieurisico's beheersbaar zijn als een aantal regels worden toegepast. Er werd tegelijk geëvalueerd in hoeverre de bestaande Europese regelgevende kaders de aangehaalde aspecten – de regels die van toepassing zijn – voldoende afdekken. De Europese Commissie heeft uiteindelijk op 22 januari een aanbeveling gepubliceerd die voorziet in een serie minimumprincipes die: "wanneer ten volle toegepast, schaliegaswinning mogelijk maken, terwijl tegelijk waarborgen voor klimaat en milieu verzekerd zijn, grondstoffen efficiënt gebruikt worden en het publiek gerustgesteld wordt".

De aanbeveling biedt een aanvulling bij de bestaande EU-regelgeving, die voornamelijk lacunes vertoont op het vlak van strategische planning, ondergrondse risicobepaling, integriteit van boorputten, monitoring, afvangen van vluchtige uitstoot en bekendmaking van gebruikte chemische stoffen.

Op 4 juli 2014 heeft de Vlaamse Regering een moratorium uitgevaardigd op het verlenen van vergunningen voor het opsporen of winnen van koolwaterstoffen wanneer gebruik gemaakt wordt van grootvolumehydrofracturering, of het fracken, in afwachting van een adequate regelgeving, voldoende bestuurlijke capaciteit om milieuveiligheid effectief te garanderen en tot wanneer de Vlaamse Regering een nieuwe beslissing neemt. Daar wordt volop aan gewerkt.

Op dit ogenblik is er in Nederland geen winning en geen opsporing van schaliegas. De Nederlandse ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu brengen in 2015 een structuurvisie schaliegas uit. Hierin moet duidelijk worden of winning van schaliegas in Nederland toegestaan wordt en zo ja, in welke gebieden en onder welke voorwaarden. De overlast voor mens, milieu en natuur moet zo klein mogelijk zijn. De structuurvisie gaat niet in op mogelijke plekken voor proefboringen. Die worden pas bekendgemaakt als er een vergunningaanvraag voor een proefboring komt, wat op dit moment niet het geval is.

De Vlaamse administratie heeft een reactie ingediend op de Nederlandse 'conceptnotitie reikwijdte en detailniveau plan-MER Structuurvisie schaliegas'. We hebben onze bezwaren geformuleerd, ook in verband met mogelijke grensoverschrijdende effecten.

Collega's, mevrouw Rombouts, als Nederland een vergunning zou verlenen met grensoverschrijdende effecten zijn zij verplicht om ons op de hoogte te houden en hebben wij inspraak. We hebben onze opmerkingen dus overgemaakt, we zullen het dossier verder opvolgen en er zijn heel wat contacten tussen de Vlaamse en Nederlandse diensten.

Professor Swennen noemt een aantal drempels voor schaliegaswinning in Vlaanderen. In Vlaanderen spreken we over theoretische of geologische reserves: we weten dat er potentieel interessante lagen aanwezig zijn, maar we weten niet wat er zit en hoeveel. Dat kan veel zijn, dat kan weinig zijn. Zonder boringen en opsporingsonderzoek zullen we het potentieel niet kennen.

Exploratie kost geld, dus investeerders tonen eerst interesse in landen met grote, bewezen reserves. Dat lijkt me logisch. Daarnaast moeten we rekening houden met het feit dat schaliegasputten een beperkte productiviteit per put en een korte

levensduur kennen, waardoor veel putten nodig zijn en het ruimtebeslag aanzienlijk wordt. Dat is nu net iets dat we in Vlaanderen niet hebben, ontzettend veel ruimte voor de winning. Zoiets moet dus worden afgetoetst met een complexe ruimtelijke ordening in een van de dichtst bevolkte zones van Europa. De geologische context van de schaliegaslagen in Europa is complexer dan in de VS en heel wat randvoorwaarden zoals marktwerking, infrastructuur en eigendomsrechten zijn totaal anders dan in de Amerikaanse context.

Er moeten ook strenge milieuregels worden nageleefd. Dat werd daarnet al gezegd. Op zich is zo'n boring al bijzonder duur. Als je dan veel randvoorwaarden stelt, wordt het nog veel duurder. Dan moet je nagaan of het economisch wel rendabel is.

De rentabiliteit van schaliegaswinning in de meeste Europese landen is daardoor erg onzeker. Het is dus niet alleen zo bij ons, het geldt ook voor andere Europese landen. Ik verwacht dan ook niet dat er plots grote interesse van investeerders zal komen voor onze Vlaamse schalielagen. Maar nogmaals, op dit moment brengen we in kaart welke randvoorwaarden er moeten zijn en hoe we de decreten en de regelgeving moeten aanpassen in uitvoering van de beslissing die er door de Vlaamse Regering werd genomen. Dat vraagt wel wat tijd. Het is ook redelijk complex. Maar het moet goed worden gemaakt, zodat we nadien zeker geen spijt hebben dat een aantal risico's niet vervat zijn in de decreten, waardoor we – als er ooit een vraag komt – misschien in de problemen zouden kunnen geraken.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans (N-VA): Minister, ik dank u voor uw volledig antwoord. Net zoals mevrouw Peeters denk ik dat het inderdaad heel moeilijk is om nu pro of contra schaliegasontginning te zijn. Ik denk dat u met uw verhaal heel duidelijk hebt aangetoond dat er, ondanks het feit dat er heel wat onderzoeken zijn, ook voor Vlaanderen specifiek heel wat aspecten moeten worden onderzocht.

Het eerste dat u naar voren hebt gebracht, namelijk die volledige structuurvisie op de ondergrond, is zeker al een belangrijk element. Uit de timing die u hebt meegedeeld, namelijk dat het model tussen 2014 en 2015 zou worden opgemaakt, leid ik af dat de aanzet tot een structuurvisie misschien in 2019 kan worden gemaakt. Dat is al een eerste basisvereiste waaraan moet worden voldaan.

Ik kan zeker meegaan in de redenering dat alle elementen moeten worden onderzocht en dat de lacunes in de wetgeving tot in detail moeten worden onderzocht vooraleer er verdere stappen worden ondernomen. U past het voorzichtigheidsbeginsel toe. Dat vind ik zeer goed.

Nederland staat natuurlijk al veel verder. U zegt dat er in 2015 een structuurvisie rond schaliegas zal komen. U hebt ook gesteld dat er bezwaren werden geformuleerd over grensoverschrijdende effecten. Het is voor mij zeer interessant om te weten welke bezwaren er vanuit de Vlaamse overheid al werden geformuleerd. Mocht u die al in uw bezit hebben, kunt u die misschien via de commissievoorzitter aan ons overmaken? Zo kunnen wij toch al inschatten in welke mate er problemen kunnen zijn en in welke mate die vanuit de Vlaamse overheid al werden geformuleerd.

Minister, tot slot wil ik u ertoe oproepen daarover intens te overleggen met uw Nederlandse collega. Het dossier brengt namelijk zeer veel ongerustheid teweeg in de streek. Het lijkt mij zeer goed dat de burger weet dat onze minister bevoegd voor die materie dat dossier strikt opvolgt en goede contacten onderhoudt met de Nederlandse bureaus.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik zou ook graag vernemen welke bezwaren er werden geuit door de Vlaamse overheid. Ik heb er alle vertrouwen in, maar het zou fijn zijn indien we die bezwaren kunnen inkijken.

Ik heb verder nog een korte vraag over dat moratorium. Het geldt specifiek voor schaliegas, maar is het ook van toepassing op het steenkoolgas, waar de factor fracking niet echt nodig is? Of loopt het opsporingsonderzoek daar gewoon verder? Of wacht men ook daar tot men de volledige kennis heeft over alles wat met de ondergrond te maken heeft?

De voorzitter: Wat het bezwaarschrift betreft, zullen we nagaan in hoeverre het een openbaar stuk is. We zullen nagaan wat daarover kan worden meegedeeld.

De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Ik wil graag repliceren op de uitspraak dat de risico's onder controle kunnen worden gehouden. Er bestaan inderdaad studies die dat aantonen. Maar er bestaan ook andere studies die het tegenovergestelde aantonen. Ik zou dus toch willen oproepen tot waakzaamheid.

Ik wil ook meegeven dat de NASA – toch niet echt linkse of groene jongens – toevallig vandaag een persmededeling heeft gedaan, waarin ze stelt dat de methaanuitstoot in de Verenigde Staten vooral gestegen is als gevolg van lekken naar aanleiding van schaliegaswinning. Ik roep dus graag op tot waakzaamheid. Nogmaals, de ongerustheid is toch wel groot. Ik zou het op prijs stellen dat er op relatief korte termijn duidelijkheid kan worden geschapen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik zal u de reactie die wij aan Nederland hebben gegeven, bezorgen via het secretariaat.

Het moratorium is van toepassing bij alle winningen waar fracking en gevaarlijke chemische stoffen gepaard gaan. Dat kan dus niet. Als fracking en chemische stoffen moeten worden gebruikt, valt dat onder het moratorium.

Mijnheer Danen, u zegt dat de bezorgdheid groot is. Ik denk echter dat we op dit moment veilig zitten en dat er niets kan gebeuren waaraan een risico is verbonden. Daarom nemen wij de tijd om alles goed in kaart te brengen. We blijven alle nieuwe studies opvolgen. Ik zei dat het beheersbaar was. Dat is een conclusie die Europa heeft getrokken. Wij zorgen er als een goede huisvader – of in dit geval huismoeder – voor dat de zaken goed worden aangepakt, dat we een goed kader hebben en niet zomaar iets moeten vergunnen.

Nogmaals, op dit moment is er niet iets in die zin dat wordt aangevraagd of heel dringend klaarligt. Het moratorium is er wel. Ik denk dat we dus voldoende aan iedereen kunnen vertellen dat er op dit moment geen ongerustheid nodig is.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans (N-VA): Ik vertrouw er volledig op dat voor Vlaanderen alle elementen worden onderzocht. We zitten echter wel in een grensstreek. Nederland staat veel verder. Daar hebben we inderdaad wel de officiële procedure om bezwaren te formuleren enzovoort. Ik roep u er als minister toe op dezelfde bekommernis die u voor Vlaanderen hebt, ook over te maken aan onze Nederlandse collega's.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer Axel Ronse tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de onmogelijkheid tot het verkrijgen van een regularisatievergunning voor zonevreemde functiewijzingen – 186 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

De heer Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, excuseer mij wanneer ik wat technisch word in de vraagstelling. Sommige vragen kunnen echter niet op een andere manier worden gebracht.

In artikel 4.2.24, paragraaf 1, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening wordt de mogelijkheid ingeschreven tot het verkrijgen van een regularisatievergunning, zijnde een stedenbouwkundige of verkavelingsvergunning die tijdens of na het verrichten van vergunningsplichtige handelingen wordt afgeleverd.

Artikel 4.4.23 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening voorziet in de mogelijkheid tot het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning die betrekking heeft op een vergunningsplichtige functiewijziging van een gebouw of een gebouwencomplex, waarbij wordt afgeweken van de bestemmingsvoorschriften, voor zover voldaan is aan bepaalde voorwaarden.

Ten eerste moet het gebouw of het gebouwencomplex op het ogenblik van de aanvraag beantwoorden aan alle hierna volgende eisen: het gebouwencomplex bestaat, het is niet verkrot, het is hoofdzakelijk vergund – dat is belangrijk voor later – en het is niet gelegen in ruimtelijk kwetsbare gebieden, met uitzondering van parkgebieden en agrarische gebieden met ecologisch belang en in recreatiegebieden.

De tweede voorwaarde luidt dat de functiewijziging voorkomt op een door de Vlaamse Regering vast te stellen lijst. Die lijst werd vastgesteld in het besluit van de Vlaamse Regering van 28 november 2003 tot vaststelling van de lijst van toelaatbare zonevreemde functiewijzigingen.

Het probleem dat zich voordoet voor vergunningsverlenende overheden is dat het niet mogelijk is om een regularisatievergunning te verlenen voor zonevreemde functiewijzigingen ingevolge artikel 4.4.23 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, waarin staat dat het enkel kan worden verleend indien het gebouw of gebouwencomplex waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft, hoofdzakelijk vergund is.

Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat voor een landbouwbedrijf gelegen in agrarisch gebied dat zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning werd herbestemd als opslagplaats voor een stukadoor of een dierenasiel geen regularisatievergunning kan worden verkregen, in tegenstelling tot andere vergunningsplichtige werken, waarvoor op grond van artikel 4.2.24, paragraaf 1, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening wel een regularisatievergunning kan worden verkregen.

Vaak zijn lokale, vergunningsverlenende overheden wel bereid om een regularisatievergunning te verlenen voor zonevreemde functiewijzigingen, maar de Vlaamse Codex voorziet niet in die mogelijkheid. Dat leidt soms tot de absurde situatie dat een lokale overheid of een raadsheer aan de speler in kwestie adviseert om het eerst in de oorspronkelijke staat te herstellen en dan opnieuw de aanvraag te doen.

Er zijn enkele arresten van de Raad voor Vergunningsbetwistingen die deze problematiek onderschrijven. Minister, ziet u hier ook een anomalie in de regelgeving? Bent u bereid om na te gaan of dat kan worden aangepast, zodat voor een zonevrije functiewijziging wel een regularisatievergunning kan worden verleend?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening heeft een regeling uitgewerkt voor zonevrije constructies, met een aantal mogelijkheden tot verbouwen, uitbreiden en herbouwen. Daarnaast zijn ook zonevrije functiewijzigingen mogelijk mits wordt voldaan aan een aantal voorwaarden, om te vermijden dat er van alles en nog wat mogelijk wordt.

Door de basisrechten voor zonevrije constructies kun je afwijken van bestemmingsvoorschriften die zijn vastgelegd in ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg. Het is dan ook logisch dat de codex daar een aantal heel strikte voorwaarden aan koppelt. Het blijft immers een uitzonderingsmaatregel.

Een van de voorwaarden is dat het hoofdzakelijk vergund moet zijn. De voorwaarde dat de constructie hoofdzakelijk vergund moet zijn, heeft niet enkel betrekking op het gebouw zelf, maar ook op de functie van dat gebouw. Al sedert het decreet van juli 2002 wordt klaar en duidelijk gesteld dat de vergunnings-toestand niet enkel bouwfysisch wordt bekeken, maar ook qua functie.

In toepassing van deze regeling heeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen al enkele arresten uitgesproken waarin werd bevestigd dat zonevrije functiewijzigingen enkel mogelijk zijn voor hoofdzakelijk vergunde constructies. Indien de functiewijziging reeds werd doorgevoerd vooraleer de nodige vergunning werd aangevraagd, is geen regulariserende vergunning mogelijk.

Een echte anomalie noemen we dit niet. Dat is bewust zo gepland. De onmogelijkheid om een regularisatievergunning te verlenen was de uitdrukkelijke bedoeling van de decreetgever. En dat is natuurlijk het parlement. Zoals reeds gezegd, is de regeling voor zonevrije constructies een uitzonderingsmaatregel die aan strikte voorwaarden moet worden gekoppeld. Dat is geen strak keurslijf. De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening biedt heel wat mogelijkheden aan eigenaars om te verbouwen, te herbouwen, uit te breiden en naar de functie te kijken.

Artikel 4.2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening voorziet in de mogelijkheid van een regularisatievergunning. Ook daar zijn bepaalde voorwaarden aan gekoppeld. U vraagt of ik de regelgeving wil aanpassen. Het is natuurlijk aan het parlement als decreetgever om dat aan te passen, als het vindt dat er anomalieën zijn. Volgens mij zijn die er niet. Het is bewust nogal strikt toegepast. De basisfilosofie is een oplossing te bieden voor situaties die heel onrechtvaardig overkwamen, maar anderzijds toch niet de deur open te zetten voor van alles en nog wat. Op die manier hebben we een goed evenwicht gevonden, om een aantal eigenaars wier woningen zonevrij zijn of geworden zijn, mogelijkheden te geven. Nogmaals, als de decreetgever vindt dat dat verder moet worden opengesteld, dan kan dat altijd, maar ikzelf ben daar geen voorstander van. We hebben een goed evenwicht.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

De heer Axel Ronse (N-VA): Minister, ik ga ermee akkoord dat niet alles moet kunnen en dat we daar voorzichtig mee moeten omgaan. Die voorzichtigheid wordt ook gewaarborgd door het besluit van de Vlaamse Regering van 28 november 2003 met de lijst met mogelijke, toelaatbare zonevrije functiewijzigingen.

We hebben tamelijk veel arresten van de Raad voor Vergunningsbetwistingen doorgenomen. Heel vaak gaat het om mensen die iets hebben gekocht zonder goed te weten wat daar is gebeurd, mensen die te goeder trouw hebben gehandeld. Ook al bestaat er bestuurlijke empathie, conform de lijst die door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd, toch gaan we naar een absurde realiteit. Het moet in oorspronkelijke staat worden herdaan.

Volgens mij is en blijft het belangrijk – voor ik als bescheiden en simpel parlementslid een voorstel doe – om daar verder de problematiek te bekijken. U kunt desnoods met de mensen op het terrein, met de advocaten, met Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw of de Raad voor Vergunningsbetwistingen, een gedachtewisseling opzetten. Het is een serieuze problematiek.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Het is altijd goed om aan de hand van concrete zaken een globale tekortkoming te detecteren en tot een bijsturing te komen. We moeten wel opletten dat we de regelgeving niet aanpassen op basis van een beperkt aantal concrete situaties. Daar ben ik geen voorstander van. Als we ergens een tendens vaststellen, moeten we dat bekijken. We zijn altijd bereid om te leren. Daarvoor is het nuttig en nodig dat de zaken worden opgelijst zodat we kunnen oordelen of het probleem structureel is.

Het is nog niet tot bij mij doorgesijpeld dat er een probleem is. Als u een pak concrete voorbeelden hebt, kunt u mij gerust op de hoogte brengen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.